

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ ВОДОВОД ЛЕСКОВАЦ

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
"ВОДОВОД"

БР. 1129

ДАТУМ: 07.02 2023 год
ЛЕСКОВАЦ

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Лесковац, фебруар 2023. године

Садржај

I	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	1
II	ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ.....	4
III	ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА	5
	Опште обавезе	5
	Посебне обавезе.....	8
	Оспособљавање запослених.....	10
IV	ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ.....	12
V	ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	14
VI	ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	17
	Одбор за безбедност и здравље на раду	19
VII	ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ	22
VIII	ПОВРЕДЕ НА РАДУ	23
IX	НАДЗОР	24
X	ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	24

На основу члана 3. и члана 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. Закон), члана 19. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Сл. Гласник РС", бр. 30/2021) и члана 81. у вези са чланом 71. Статута ЈКП Водовод Лесковац, директор ЈКП Водовод Лесковац, доноси:

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: *Правилник*) уређују се права, обавезе и одговорности запослених и послодавца ЈКП Водовод Лесковац у вези безбедности и здравља на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и другим општим актима послодавца.

Члан 2.

Права, обавезе и одговорности послодавца и запослених, надлежности и мере чијом се применом, односно спровођењем осигурава безбедност и здравље на раду остварају се у складу са овим Правилником и прописима донетим на основу закона, осим ако посебним законом није другачије одређено.

Члан 3.

Права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, утврђене овим Правилником, ближе се уређују колективним уговором, општим актом послодавца или уговором о раду.

Члан 4.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

- **Запослени** јесте домаће или страно физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које је у радном односу код послодавца ради обављања послова кућног помоћног особља;
- **Послодавац** јесте домаће или страно правно лице, односно физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица;
- **Представник запослених** јесте лице изабрано да представља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

- **Безбедност и здравље на раду** јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој мери, смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који претежно стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених;
- **Превентивне мере** јесу све мере које се предузимају или чије се предузимање планира на свим нивоима рада код послодавца, ради спречавања повређивања или оштећења здравља запослених;
- **Радно место** јесте простор намењен за обављање послова код послодавца (у објекту или на отвореном, као и на привременим и покретним градилиштима и сл.) у којем запослени борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца;
- **Радна околина** јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада;
- **Средство за рад** јесте:
 - (1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне инсталације и др.),
 - (2) опрема за рад (машина, уређај, постројење, инсталације, алат и сл.) која се користи у процесу рада,
 - (3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.),
 - (4) помоћна конструкција и објекат као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.),
 - (5) друго средство које се користи у процесу рада или је на било који начин повезано са процесом рада;
- **Средство и опрема за личну заштиту** на раду јесте одећа, обућа, помоћне направе и уређаји који служе за спречавање повреда на раду, професионалних обољења, болести у вези са радом и других штетних последица по здравље запосленог;
- **Опасне материје** јесу експлозивне, запаљиве, окидирајуће, отровне, гадне, заразне, корозивне, канцерогене материје утврђене стандардима и другим прописима, а које се производе, користе или складиште у процесу рада, као и материје чија су својства када су везане за неке супстанце, опасне по живот и здравље запослених;
- **Опасност** јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог;
- **Опасна појава** јесте догађај којим су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог или постоји опасност од повређивања запосленог;

- **Ризик** јесте вероватноћа настанка повреде, обољења или оштећења здравља запосленог услед опасности;
- **Акт о процени ризика** јесте акт који садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреде и/или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду;
- **Процена ризика** јесте систематско евидентирање и процењивање свих фактора у процесу рада који могу узорковати настанак повреде на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начин спречавања,отклањања или смањења ризика;
- **Радно место са повећаним ризиком** јесте радно место утврђено актом о процени ризика на коме и поред потпуно примењених мера у складу са овим Правилником, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;
- **Лице за безбедност и здравље на раду** јесте лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има положен стручни испит о практичној оспособљености и које послодавац писменим актом одреди за обављање тих послова;
- **Правно лице** за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и испитивање услова радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности, микроклиме и осветљености јесте правно лице којем је министар надлежан за рад издао лиценцу, у складу са законом;
- **Служба медицине рада** јесте служба којој послодавац повери обављање послова заштите здравља запослених;
- **Стручни налаз** јесте извештај о извршеном прегледу и провери опреме за рад или испитивању услова радне околине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- **Лиценца** јесте овлашћење које министар надлежан за рад даје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са законом;
- **Превенција** јесте процес обезбеђивања мера на радном месту и у радној околини код послодавца у циљу спречавања или смањења ризика на раду;
- **Језик** који запослени разуме јесте матерњи језик, језик који је у службеној употреби на територији на којој послодавац има седиште, односно запослени обавља послове и који запослени говори, чита и пише, као и језик који је утврђен као услов за обављање послова радног места.

Члан 5.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- запослени;
- ученици и студенти када се налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави (радионице, лабораторије, постројења и сл.);

- лица која се налазе на стручном оспособљавању, преквалификацији или доквалификацији;
- лица на добровољним и јавним радовима организованим у општем интересу, радним акцијама и такмичењима у вези са радом;
- лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат послодавац;

Безбедност и здравље на раду лицима из става 1.тач. 1), 2), 5) овог члана обезбеђује послодавац, лицима из тачке 3) овог члана – образовна организација а лицима из тач.4) овог члана - организатор радова и такмичења.

Члан 6.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим духовним и телесним развојем), жена које раде на радна места са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и професионално оболелих – уређује се Законом о безбедности и здрављу на раду и другим законима, колективним уговором, општим актом послодавца и уговором о раду.

II ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 7.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, економских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

- пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања процеса рада;
- пројектовања, изградње, коришћења и одржавања технолошког процеса рада са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивању хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљења на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност, која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;
- пројектовање, израда, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у процесу рада или која су на било који начин повезана са процесом рада, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

- производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања опасних материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;
- пројектовања, производње и коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду, чијом се употребом отклањају ризици или опасности који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;
- образовања, васпитања и оспособљавања у области безбедности и здравља на раду;

III ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Опште обавезе

Члан 8.

Обавеза послодавца у смислу овог Правилника, Колективног уговора и прописа донетих на основу Закона, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Члан 9.

Послодавац је обавезан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајних и непредвиђивих околности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу овог Правилника.

Члан 10.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

Члан 11.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере, ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке промене измене технолошког поступка, избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, заснована на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања и др.

Члан 12.

Превентивне мере обезбеђује послодавац полазећи од следећих начела:

- избегавања ризика;
- процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се избегла монотонија у раду, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- замена опасног безопасним или мање опасним;
- давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- одговарајуће оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутства за рад на сигуран начин;
- прилагођавања техничком напретку;
- развијање кохеретне целокупне политике превенције.

Члан 13.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању могућих опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Члан 14.

Послодавац је дужан да општим актом, односно колективним уговором, утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Члан 15.

Послодавац је дужан да:

1. актом у писменој форми одреди лице за безбедност и здравље на раду;
2. запосленом одреди обављање послова на радном месту на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
3. обавештава запослене и њиховог представника о увођењу нових технологија и средства за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајуће упутство за безбедан рад;
4. оспособљава запослене за безбедан и здрав рад;
5. обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
6. обезбеди одржавање средства за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
7. ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
8. обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим Правилником;
9. обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
10. заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених;
11. обезбеди мере заштите од пожара, спасавања и евакуацију у складу са посебним законом.

Правно лице из става 1. тачка 7) овог члана дужно је да изда стручни налаз по извршеном прегледу и провери опреме за рад или испитивању услова радне околине.

Члан 16.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком;

Послодавац је дужан да служби медицине рада, коју ангажује обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 17.

Послодавац је дужан да запосленом изда на употребу средство и/или опрему за личну заштиту на раду у складу са Актом о процени ризика и Каталогом личних заштитних средстава и опреме које припадају запосленима ЈКП Водовод Лесковац.

Посебне обавезе

Члан 18.

Послодавац је дужан да, најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

1. почетку свог рада;
2. раду одвојене јединице;
3. свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.

Послодавац који изводи радове на изградњи објеката у складу са прописима о безбедности и здравља на раду на привременим или покретним градилиштима, дужан да изради прописан елаборат о уређењу градилишта који уз извештај о почетку рада доставља надлежној инспекцији рада.

Послодавац је дужан да на градилишту обезбеђује и одржава и спроводи мере за безбедност и здравље на раду у складу са елаборатом о уређењу градилишта.

Послодавац је дужан да одмах, од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада извођење радова ради отклањања великих кварова или хаварија на објекту, који могу да угрозе функционисање техничко-технолошког система или обављање делатности.

Члан 19.

Када два или више послодавца у обављању послова деле радни простор, дужни су да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Начин остваривања сарадње из става 1. овог члана послодавци утврђују писменим споразумом.

Споразумом из става 2. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених у складу са Законом.

Члан 20.

Послодавац је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта или у подручје градилишта лицима и средствима саобраћаја која немају основа да се налазе у њима.

Члан 21.

Послодавац који за обављање својих послова ангажује запослене код другог послодавца дужан је да за те запослене обезбеди прописане мере безбедности и здравља на раду у складу са овим Правилником.

Члан 22.

Послодавац је дужан да при свакој промени технолошког процеса средства за рад прилагоди том технолошком процесу пре почетка рада.

Члан 23.

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Члан 24.

Послодавац може да запосленима да на коришћење опрему за рад и средство и опрему за личну заштиту на раду, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за коришћење опреме за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду.

Члан 25.

Послодавац може да запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављање безедоносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист у складу са прописима којима се уређују хемикалије, као и ако је обезбедио све мере које произилазе из садржаја безедоносног листа, који треба да буде на српском језику.

Члан 26.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац до доношења одговарајућих прописа примењује опште признате мере којима се осигурава безбедност и здравље запослених.

Члан 27.

Ако актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.

Оспособљавање запослених

Члан 28.

Послодавац је дужан да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запосленог у току оспособљавања за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Оспособљавање из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови оспособљавања не могу бити на терет запосленог.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је потребно да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленог да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Члан 29.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима најкасније у року од четири године од дана претходне провере.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима особа са инвалидитетом.

Ако послодавац одреди запосленог да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Члан 30.

Послодавац код кога на основу уговора, споразума или по било ком другом основу обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад, у складу са овим Правилником.

Члан 31.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештења, упустава или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад буду у писменој форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 32.

Послодавац је дужан што је могуће пре да свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени и да га усмери на безбедне зоне кретања.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедности и здравље ради обавештења и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање ризика.

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења и сл.), имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила упутства да престану да раде и/или да одмах напусте радно место и оду на безбедно место, посебна упутства за рад на таквом месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

IV ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 33.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Запослени има право:

1. да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
2. да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја службе медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 34.

Запослени има право да одбије да ради:

- ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- ако му послодавац није обезбедио прописан лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком;
- ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање у смислу члана 28 став 2. овог Правилника на пословима или на радном месту на које га је послодавац одредио;
- дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени службе медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писменим путем обрати послодавцу ради предузимања мера које по мишљењу запосленог нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1.овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 35.

Када му прети непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну околину.

У случају из става 1.овог члана, запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну околину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу.

Члан 36.

Запослени је дужан да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место, укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Члан 37.

Запослени је дужан да у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности и друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава лице за безбедност и здравље на раду.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

V ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 38.

Послодавац је дужан да организује послове за безбедност и здравље на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит у складу са Законом.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац може да одреди једног или више од својих запослених или да ангажује правно лице, односно предузетника који имају лиценцу (у даљем тексту: лице за безбедност и здравље на раду).

Послодавац који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника дужан је да их претходно упозна са технолошким процесом, ризицима у процесу рада и мерама за отклањање ризика.

Послодавац одлучује о начину организовања послова безбедности и здравља на раду у зависности од:

- технолошког процеса;
- организације, природе и обима процеса рада;
- броја запослених који учествују у процесу рада;
- броја радних смена;
- процењених ризика;
- броја локацијских одвојених јединица;
- врсте делатности.

Члан 39.

Послодавац је дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са Законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно послодавцу код кога обавља те послове и не може да трпи последице ако свој посао обавља у складу са Законом и овим Правилником.

Послодавац је дужан да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Члан 40.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом, а нарочито:

- спроводи поступак процене ризика;

- врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- учествује у опремању и утврђивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и проверу опреме за рад;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- свакодневно прати и контролише примену мера безбедности и здравље запослених на раду;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узорка и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље запосленог;
- сарађује и кординира рад са службом медицине рада по свим
- питањима у области безбедности и здравља на раду;
- води евиденцију у области безбедности и здравља на раду код
- послодавца;

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да у писменој форми извести послодавца и представника запослених о забрани рада из става 1.тачка 11) овог члана.

Ако послодавац и поред забране рада у смислу става 1.тачке 11) овог члана, наложи запосленом да настави рад, лице за безбедност и здравље на раду дужно је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Лице за безбедност и здравље на раду је дужно да континуирано усавршава знања из области безбедности и здравља на раду.

Члан 41.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује службу медицине рада.

Служба медицине рада из става 1.овог члана дужна је да обавља послове у складу са Законом, а нарочито:

- учествује и идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика;

- упознаје запослене са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања запослених за пружање прве помоћи;
- утврђује и испитује узорке настанка професионалних обољења и болести у вези са радом;
- оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком или употребу, односно руковање одређеном опремом за рад;
- врши претходне и периодичне лекарске прегледе запослених на радним местима са повећаним ризиком и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- даје савете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- саветује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад са опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта;
- учествује у анализи повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом;
- непосредно сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду;

Претходне и периодичне лекарске прегледе запослених у смислу става 2. тачке 5) овог члана може да врши служба медицине рада која има прописану опрему, просторије и стручни кадар.

Члан 42.

Лични подаци прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су службе медицине рада, која врши те прегледе.

Подаци о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом достављају се организацијама здравственог и пензијског и инвалидског осигурања у складу са законом.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости личних података.

Није дозвољено коришћење података прикупљених по основу лекарских прегледа запослених у сврху дискриминације запослених.

Члан 43.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Претходни и периодични лекарски преглед запослених на радним местима са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима уколико постоји упражњено систематизовано радно место код послодавца. У противном биће примењене одредбе Закона о раду којима су прописана права за такве запослене

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

VI ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 44.

Запослени код послодавца имају право да изаберу три представника запослених за безбедност и здравље на раду. Број представника запослених за безбедност и здравље на раду код послодавца и начин њиховог избора уређује се Колективним уговором послодавца. Представнике запослених за безбедност и здравље на раду из реда запослених именују репрезентативни синдикати споразумно.

Члан 45.

Мандат представника запослених за безбедност и здравље на раду траје четири године.

Пре истека периода на који је изабран представнику запослених за безбедност и здравље на раду мандат може да престане због:

1. престанка радног односа код послодавца,
2. подношења оставке,
3. неповерења више од половине од укупног броја запослених, исказаног у писаној форми са образложењем, именима и презименима, јединственим матичним бројем грађана и потписима запослених.

У случају из става 2. овог члана избор новог представника запослених за безбедност и здравље на раду спроводи се најкасније у року од 30 дана од престанка мандата претходног представника.

Члан 46.

Послодавац је дужан да представника запослених за безбедност и здравље на раду информише најмање једном у шест месеци о свим подацима који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 47.

Послодавац је дужан да представника запослених за безбедност и здравље на раду упозна:

- са налазима и предлозима или предузетим мерама инспекције рада,
- са извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду,
- о планираним и предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље,
- са извештајем о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама,
- о другим питањима, у складу са Колективним уговором послодавца.

Члан 48.

Послодавац је дужан да представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући приступ подацима и информацијама неопходним за несметано обављање активности, а који се тичу безбедности и здравља на раду. На писани захтев за пружање стручне помоћи или доставу података и информација, послодавац или друго овлашћено лице, односно стручно лице послодавца за послове безбедности и здравља на раду дужни су да представнику запослених за безбедност и здравље на раду доставе писани одговор у року десет дана од дана пријема захтева.

Члан 49.

О уоченим неправилностима у примени прописа о безбедности и здрављу на раду, представник запослених за безбедност и здравље на раду непосредно обавештава:

1. одговорно лице послодавца - директора,
2. лице за послове безбедности и здравља на раду код послодавца,
3. руководиоца дела процеса рада,
4. Одбор за безбедност и здравље на раду,
5. репрезентативни синдикат.

Члан 50.

Лице за послове безбедности и здравља на раду код послодавца, дужно је да одмах, без одлагања, предузме мере и активности, уколико уочи неправилности које изазивају непосредну опасност по живот и здравље запослених и о томе у писаном облику извести:

- представника запослених,

- репрезентативни синдикат,
- одговорно лице послодавца – директора и
- Одбор за безбедност и здравље на раду.

Члан 51.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући плаћено одсуство са рада у обављању послова радног места на које је распоређен у трајању од најмање 5 (пет) часова рада месечно, са правом на накнаду зараде које се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским условима ради обављања активности представника запослених.

Представник запослених за безбедност и здравље на раду, пре коришћења плаћених часова за обављање послова безбедности и здравља на раду дужан је да благовремено обавести непосредног руководиоца писаним путем, који је одговоран да уредно води евиденцију о плаћеним часовима.

Члан 52.

Представник запослених за безбедност и здравље на раду дужан је да репрезентативни синдикат информисе о свом раду најмање једном у шест месеци, односно на сваки њихов захтев.

Представник запослених за безбедност и здравље на раду има право да по питањима безбедности и здравља на раду:

- непосредно комуницира са запосленима,
- прима усмене и писане представке запослених,
- непосредно комуницира са руководиоцима – организаторима процеса рада,
- непосредно комуницира са лицем одређеним од стране послодавца да обавља послове безбедности и здравља на раду,
- даје мишљење и сугестије надлежним органима у вези примене прописа о безбедности и здрављу на раду,
- захтева поштовање прописа о безбедности и здрављу на раду и отклањању уочених недостатака,
- да истиче обавештења на огласним таблама послодавца о активностима које предузима.

Одбор за безбедност и здравље на раду

Члан 53.

Иницијативу за формирање Одбора за безбедност и здравља на раду могу да поднесу послодавац или представник репрезентативног синдиката.

Послодавац је дужан да омогући да се најкасније у року од 15 дана од покретања иницијативе из става 1. овог члана образује Одбор за безбедност и здравље на раду и почне са радом.

Одбор за безбедност и здравље на раду има пет чланова.

Чланови Одбора за безбедност и здравље на раду су:

- представници запослених за безбедност и здравље на раду (3 запослена на предлог репрезентативних синдиката у складу са бројношћу чланства),
- лице за послове безбедности и здравља на раду код послодавца,
- један представник послодавца кога именује директор.

Број представника послодавца, рачунајући и лице одређено од стране послодавца за послове безбедности и здравља на раду, мора бити за најмање једног мање од броја представника запослених.

Мандат чланова Одбора за безбедност и здравље на раду траје четири године.

Послодавац, односно репрезентативни синдикат може увек променити члана Одбора за безбедност и здравља на раду – представника послодавца, односно репрезентативног синдиката, уколико на адекватан начин не извршава обавезе на начином прописаним Пословником о раду.

Члан 54.

Председника Одбора за безбедност и здравље на раду бирају чланови Одбора већином гласова.

Председник Одбора за безбедност и здравље на раду је увек из реда представника запослених.

Пословником о раду Одбор за безбедност и здравље на раду ближе уређује начин свога рада.

Члан 55.

Одбор за безбедност и здравље на раду има следеће надлежности и права да:

- буде информисан о резултатима процене ризика радних места и услова рада,
- остварује увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду,
- даје предлоге и учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду,
- захтева од послодавца информације о свим подацима који се односе на безбедност и здравље на раду,
- разматра извештај послодавца о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама,
- захтева од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених,

- упознаје се са налозима и предлозима или предузетим мерама инспекције рада,
- разматра извештаје о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду од стране послодавца,
- разматра извештај послодавца о предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље,
- разматра и даје сугестије на део колективног уговора код послодавца у области безбедности и здравља на раду у току преговора за закључивање и даје иницијативу за измене и допуне колективног уговора у овој области,
- разматра нацрте и предлоге свих аката послодавца у области безбедности и здравља на раду и даје одговарајуће мишљење у сугестије,
- разматра и друга питања у складу са законом, колективним уговором и општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Члан 56.

Послодавац је дужан да Одбору за безбедност и здравље на раду обезбеди потребне просторне и административно-техничке услове за несметан рад, као и стручну подршку, у складу са општим актом.

Члан 57.

Чланови одбора (по један представник запослених и један представник послодавца) имају право, на основу одлуке Одбора, да присуствују семинарима и саветовањима у земљи ради едукације за обављање својих функција, по потреби.

Све трошкове из става 1. овог члана сноси послодавац а у складу са потребама послодавца и у случају да су обезбеђена средства за текућу годину.

Члан 58.

Одбор за безбедност и здравље на раду дужан је да послодавцу и репрезентативном синдикату подноси шестомесечни извештај о своме раду.

Члан 59.

Лице које обавља послове безбедности и здравља на раду може да присуствује семинарима и саветовањима ради едукације за обављање послова, по потреби.

Трошкове из става 1. овог члана сноси послодавац.

Послодавац може сносити трошкове за полагање стручног испита и трошкове добијања лиценце одговорног лица, а под условом да испуњава услове предвиђене Законом и Колективним уговором код послодавца.

VII ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 60.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

1. радним местима са повећаним ризиком;
2. запосленим распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
3. повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
4. запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
5. опасним материјама које користи у току рада;
6. извршеним испитивањима услова радне околине;
7. извршеним прегледима и проверама опреме за рад;
8. пријавама из члана 62. овог Правилника;
9. издатим средствима и опреми за личну заштиту на раду;
10. извршеним лекарским прегледима запослених у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду.

Члан 61.

Послодавац у евиденцијама из члана 60. став 1. тач. 2), 3), 4), 9) и 10) овог Правилника уноси име и презиме запосленог и назив радног места.

Акти у поступку обезбеђивања претходног и периодичног лекарског прегледа запосленог на радном месту са повећаним ризиком из члана 43. овог Правилника садрже податке о личности: име и презиме лица, јединствени матични број грађана, односно датум рођења, место рођења и општина/град, занимање, степен стручне спреме, назив радног места и податке о здравственом стању.

Извештај о повреди на раду и професионалном обољењу из члана 63. овог Правилника садрже податке о личности: име и презиме лица, пол, јединствени матични број грађана, односно датум рођења, пребивалиште, односно боравиште, степен стручне спреме, податке о радном месту и повреди на раду, односно о врсти професионалног обољења и о здравственом стању.

Подаци о личности из става 3. овог члана достављају се на коришћење организацијама надлежним за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање и Управи за безбедност и здравље на раду.

Акта која се установљавају подзаконским прописима којима се уређују превентивне мере из члана 7. овог Правилника не могу да садрже више података о личности од следећих података, и то: име и презиме, јединствени матични број грађана, датум рођења, место рођења и општина/град, занимање, степен стручне спреме, назив радног места и податке о здравственом стању.

Члан 62.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење.

Члан 63.

Извештај о повреди на раду и професионалном обољењу које се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђено професионално обољење и организацијама надлежним за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање.

Послодавац је дужан да на захтев инспектора рада или представника запослених достави извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и спроведеним мерама.

Послодавац, синдикат, осигуравајућа друштва, организације надлежне за здравствено и инвалидско осигурање дужни су да сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова о питањима унапређивања безбедности и здравља на раду, као и да се старају о развоју и унапређењу опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са овим правилником.

VIII ПОВРЕДЕ НА РАДУ

Члан 64.

Повредом на раду сматра се повреда проузрокована на послу, на путу од стана до места рада и обртно, као и на службеном путу.

На месту где се повреда на раду догодила, не сме се ништа мењати док се не спроведе увиђај, који обухвата:

- увиђај на лицу места;
- испитивање повређеног, очевидца и послодавца;
- преглед уређаја за рад, просторија и инсталација;
- преглед личних заштитних средстава и опреме;
- увид у друге околности значајне за откривање узрока повреде запосленог, као и другог лица.

Увиђајем руководи запослени којег овласти послодавац.

Лице за БЗНР сачињава записник о повреди на раду, на посебно прописаном обрасцу и са потписом послодавца исти доставља инспектору рада одмах, а најкасније у року од 24 часа од момента настанка повреде, а теже повреде на раду морају се без одлагања пријавити инспекцији рада.

IX НАДЗОР

Члан 65.

Инспекцијски надзор над применом закона, прописа донетих на основу закона, техничких и других мера које се односе на безбедност и здравље на раду, као и над применом мера о безбедности и здравља на раду утврђеним актом о процени ризика, општим актом послодавца, колективним уговором или уговором о раду, врши министарство надлежно за рад преко инспектора рада.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 66.

Нормативну целину са овим Правилником чине следећа акта из области безбедности и здравља на раду:

1. Акт о процени ризика са изменама и допунама;
2. Каталог личних заштитних средстава и опреме које припадају запосленом;
3. Евиденција о запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
4. Процена ризика радних места;
5. Извештај о периодичном испитивању машина, уређаја и опреме за рад;
6. Извештај о испитивању услова радне околине;
7. Програм оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад;
8. Изјаве запослених да су упознати са мерама заштите, безбедности и здравља на пословима на којим раде;
9. Други извештаји, одлуке и анализе из области безбедности и здравља на раду.

Члан 67.

За сва питања која нису регулисана овим Правилником примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку за његово доношење.

Члан 68.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли.

Члан 69.

Ступањем на снагу овог Правилника о безбедности и здрављу на раду, престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду ЈКП Водовод Лесковац, број: 95/16 донет дана 05.12.2016. године.

Обрадили:

Маријана Ђокић, дипл. правник

Милица Јовановић, инж. за БЗР заштите на раду и осигурања

Нинослав Костић, дипл. правник

Директор
Ристић Станиша, дипл. екон.

Овај Правилник објављен је на огласној табли послодавца дана 08.02.2023. године.

Потврђује и оверава

Нинослав Костић, дипл. прав.

Доставити:

- Директору
- Помоћнику директора
- Извршном директору техничких послова
- Извршном директору финансијско-комерцијалних послова
- Извршном директору прераде воде
- Извршном директору правних и општих послова
- Лицу за БЗР заштите на раду и осигурања
- Архиви